

Copyright © 2004 by Carl Johan Calleman, Ph.D,
books

Titlul în limba engleză

The Mayan Calendar

and the Transformation of Consciousness

publicată pentru prima dată de Bear and Company, un departament al
Inner Traditions International

Copyright © 2008 EDITURA FOR YOU

Coperta: PDG Advertising

Tehnoredactare: Felicia Drăgușin

Referent: Elena Cociș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CALLEMAN, CARL JOHAN

Calendarul mayaș și transformarea conștiinței / Carl Johan Calleman

. - București : For You, 2008

ISBN 978-973-1701-35-6

299.77

133

Nota Editurii: Pentru lămuriri suplimentare legate de tot ce scrie în această carte, dar și pentru cosmograme ce folosesc datele calendarului mayaș, puteți scrie pe adresa contact@elenacocis.ro. sau direct la editura For You.

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin Editurii For You. Reproducerea integrală sau parțială, sub orice formă, a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil al Editurii For You.

Tel./fax. 021/6656223; 0744352963; 0311001455, 0724212690

e-mail monica.visan@b.astral.ro; edituraforyou@b.astral.ro;

editura_foryou@yahoo.com site: <http://www.editura-foryou.ro>

Printed in Romania

ISBN 978-973-1701-35-6

Carl Johan Calleman, Ph.D

CALENDARUL MAYAȘ

și

transformarea conștiinței

CUVÂNT ÎNAINTE DE JOSÉ ARGÜELLES

Traducere

Alina Cruceru

Monica Vișan

EDITURA FOR YOU

CUPRINS

Cuvânt înainte de José Argüelles	
Mulțumiri	
Prefață	
Capitolul 1	
Moștenirea civilizației Maya	16
Capitolul 2	
Cele Treisprezece Ceruri	32
Capitolul 3	
Cosmologia Arborelui Lumii	49
Capitolul 4	
Dumnezeu și religiile istorice	76
Capitolul 5	
Cele nouă Cicluri ale Creației	102
Capitolul 6	
Tzolkinul	131
Capitolul 7	
Ciclul Galactic al Creației	147
Capitolul 8	
Istoria minții umane	172
Capitolul 9	
Desăvârșirea Planului Cosmic	202
ANEXA A	
Ciclurile Economiei	232
ANEXA B	
Utilizări practice ale calendarului mayaș	243
Anexa C	
Cum să vă calculați tuniversarea și ziua tzolkin	261
Anexa D	
Atitudinea Vestului împotriva Irakului	264
Glosar	273
Bibliografie	290

CĂRȚI PUBLICATE DE EDITURA FOR YOU

Monica Vișan

Metodă rapidă de învățare a gramaticii limbii engleze	6,50 LEI
Exerciții de gramatică engleză vol I	5,50 LEI
Exerciții de gramatică engleză vol. II	7,50 LEI

Neale Donald Walsch

Conversații cu Dumnezeu, volumul I	6,50 LEI
Conversații cu Dumnezeu, volumul II	6,50 LEI
Conversații cu Dumnezeu, volumul III	8,00 LEI
Prietenie cu Dumnezeu	8,00 LEI
Comuniune cu Dumnezeu	6,00 LEI
Momente de grație	6,00 LEI
Cei ce aduc lumina	3,00 LEI
Conversații cu Dumnezeu pentru adolescenți și părinți	8,00 LEI
Noile Revelații	13,00 LEI
Dumnezeul de mâine	20,00 LEI
Acasă cu Dumnezeu	15,00 LEI

Paul Ferrini

Iubire fără condiții, Reflecții ale Minții Christice	3,50 LEI
Liniștea inimii, Reflecții ale Minții Christice, partea a II-a	6,00 LEI
Miracolul iubirii, Reflecții ale Minții Christice, partea a III-a	5,00 LEI
Întoarcerea în grădină, Reflecții ale Minții Christice, partea a IV-a	5,00 LEI
Cuvinte de înțelepciune pentru fiecare zi	7,00 LEI
Amour sans conditions (lb. franceză)	10,00 LEI
Legile Dragostei	8,00 LEI

O Scurtă Cronologie a Culturilor Mezoamericane	books Date Istoric	Durata Dominației Zeităților
Prima cultivare a porumbului	3000 î.Hr.	Xiuhtecutli 3115-2721 î.Hr.
		Tlattecutli 2721-2326 î.Hr.
		Chalchiuhtlicue 2326-1932 î.Hr.
		Tonatiuh 1932-1538 î.Hr.
Civilizația olmecă în Veracruz	1500 î.Hr.	Tlacoteotl 1538-1144 î.Hr.
		Mictlantecutli 1144-749 î.Hr.
Zapotecii în Oaxaca Prima dată tzolkin în Monte Alban	550 î.Hr.	Cinteotl 749-355 î.Hr.
Mayașii preclasici, cultura Izapan Prima dată a Numărătorii Lungi	250 î.Hr.-50 d.Hr. 32 î.Hr.	Tlaloc 355 î.Hr.-40 d.Hr.
Începutul culturii mayașe clasice Ridicarea orașului Teotihuacán în Mexicul central	100 d.Hr.	Quetzalcoatl 40-434 d.Hr.
Fondarea dinastiilor din Copán și Palenque Colapsul Teotihuacánului Colapsul culturii mayașe clasice	434 d.Hr. 700 d.Hr. 800-830 d.Hr.	Tezcatlipoca 434-829 d.Hr.
Cea mai veche dată din Chichén Itzá Începutul culturii mayașe post-clasice Ultima folosire a datei din Numărătoarea Lungă Colapsul mayașilor post-clasici în Chichén Itzá Colapsul toltecilor din Tula	843 d.Hr. 909 d.Hr. 1223 d.Hr. 1223 d.Hr.	Yohualteciutl 829-1223 d.Hr.
Aztecii se stabilesc în Valea Mexicului Columb spionează o canoe mayașă lângă coasta insulei Honduras Cortés ajunge în Veracruz Căderea Imperiului aztec	1368 d.Hr. 1504 d.Hr. 1519 d.Hr. 1521 d.Hr.	Tlahuizcalpantecuhtli 1223-1617 d.Hr.
Căderea ultimului regat mayaș independent la Tayasal	1697 d.Hr.	Ometeotl 1617-2011 d.Hr.

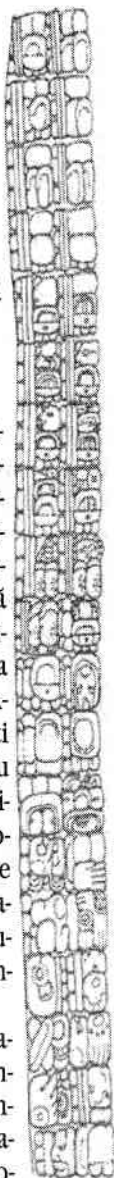
Figura 1.1. O scurtă cronologie a băștinașilor Americani din Mezoamerica

MOȘTENIREA CIVILIZAȚIEI MAYA

AMERICA INDIGENĂ

Când ne întâlnim pentru prima dată cu miturile, legendele și ideile cosmologice ale Emisferei Vestice din vechime, ele pot părea tulburătoare. Mayașii și aztecii descriu un univers cu Treisprezece Ceruri și Nouă Cicluri ale Creației pe care, cu modul nostru modern de gândire, le înțelegem cu dificultate. Prima reacție a multora este să privească astfel de idei ca fiind superstiții ce aparțin viziunii preștiințifice asupra lumii, specifică unor oameni care nu știau prea multe. Cu toate acestea, mai ales cunoașterea mayașă nu încetează să ne fascineze. Undeva, în adâncul sufletului, mulți au un sentiment intuitiv, potrivit căruia acești oameni aveau o înțelepciune mai profundă decât cea a propriei noastre civilizații moderne. Iar și iar, mayașii ne suscită interesul – și probabil că vor continua să o facă, până când vom înțelege ce avem de învățat de la ei. Totuși, majoritatea coplesitoare a oamenilor nu are pregătirea necesară pentru a înțelege viziunea străveche a băștinașilor americani asupra lumii, astfel încât caută în direcții în care nu se află niciun fel de răspuns.

Cum putem, așadar, să ne pregătim pentru asimilarea cunoașterii băștinașilor americani? Răspunsul este simplu: printr-un studiu al Calendarului Sacru (*tzolkin*). Calendarul Sacru este principala cale de acces la gândirea civilizațiilor avansate care au existat în lumea Vestică, înaintea so-



sirii europenilor. Prin recuperarea calendarului mayaș, după secole de opresiune asupra populațiilor indigene, putem reconstrui bucata de puzzle cosmic oferită de Mezoamerica. Calendarul Sacru oferă cheia pentru unificarea perspectivelor extrem de variate din lumea de astăzi, pentru înțelegerea statutului de ființă umană; el este un instrument care ne ajută să ne aliniem intuiția cu scopurile noastre individuale și cosmice.

În vremurile vechi, întreaga regiune care se întinde din nordul Mexicului, până în Honduras forma un singur context cultural, pe care arheologii îl numesc, de obicei, Mezoamerica (fig. 1.2). Deși mayașii, zapotecii, mixtecii, toltecii, teotihuacanii și, mai târziu, mexicanii (cunoscuți în general sub numele de azteci) erau în mare parte separați din punct de vedere politic și cultural, alte influențe s-au răspândit în întreaga regiune (vezi coperta interioară pentru o succintă diagramă cronologică). Contactele prin intermediul negustorilor și al altora erau intense, iar aceste culturi erau interdependente. În cadrul acestei civilizații mezoamericane, oamenii păreau să fie foarte conștienți de regiunile învecinate, cum erau Caraibele și America de Nord propriu-zisă – cunoscută atunci ca Insula Țestoasei – și America de Sud.

Care este moștenirea acestei civilizații antice? Ce au moștenit oamenii moderni din cunoașterea ei? Nimic, se pare, și puțini ar afirma că orice parte din cunoașterea băștinașilor americani este crucială pen-



Figura 1.2. Hartă a regiunii mezoamericane care arată atât zonele culturilor vechi, cât și granițele naționale moderne

tru înțelegerea actuală a lumii. Deși știm despre venerația pe care băștinașii americani o aveau față de natură, ne lipsesc instrumentele pentru a re-crea comuniunea lor cu tot ceea ce era viu. Este aproape ca și când jumătate din lume – lumea Vestică – nu ar fi avut nicio influență asupra culturii globale de astăzi. Chiar și în Mexic, unde trăiește acum aproape jumătate din populația de băștinași americani din întreaga lume, cunoașterea spirituală a acelor vremuri este puțin cunoscută.

De ce se întâmplă astfel? O primă explicație ar fi anihilarea populațiilor indigene din continentele americane și a culturilor acestora. Când conchistadorul spaniol, Hernan Cortes, a ajuns pe coasta estică a Mexicului, în Vinerea Mare a anului 1519, de exemplu, întreaga populație a Mezoamericii era estimată la douăzeci și cinci de milioane; un secol mai târziu, ea scăzuse la aproximativ un milion. Chiar dacă acest declin numeric a fost doar parțial rezultatul masacrelor directe, fiind, în primul rând, cauzat de bolile purtate de invadatori, efectul a fost același: o întreagă civilizație a fost anihilată.

Acest atac violent a însemnat și distrugerea culturală. Episcopii spanioli au ars toate cărțile pe care le-au putut găsi și care erau scrise de mayași – unicul popor din emisfera vestică, ce avea un limbaj scris – și care conțineau multe din cele mai avansate comori culturale. Astăzi, doar patru dintre aceste cărți mai există. Ele au scăpat de distrugere, doar pentru că fuseseră trimise în Europa, cu mult timp înainte; mult mai târziu, aceste cărți au fost scoase la iveală în bibliotecile de acolo. Toate cărțile mayașe care au supraviețuit sunt calendare (fig. 1.3).



Figura 1.3. O pagină din tablele Venus ale Codicelor din Dresda, considerată a fi cea mai bună lucrare calendaristică mayașă care a supraviețuit arderii cărților de către călugării spanioli

Însă arderea cărților a fost doar cel mai vizibil mod prin care a fost distrusă vechea civilizație.

Conchistadorii și călugării au interzis toate formele de religie și obiceiurile de viață ce țineau de tradiție. În multe zone, cum ar fi Guatemala, persecutarea mayașilor a continuat până în zilele noastre, iar o mare parte din cunoașterea tradițională a fost îngropată. În aceste circumstanțe, nu este surprinzător că doar o foarte mică parte din înțelepciunea băștinașilor a devenit cunoscută și că majoritatea oamenilor moderni nici nu știu că ea există. Astăzi, cei mai mulți oameni iau de bun faptul că, dacă mayașii ar fi știut ceea ce este cu adevărat important pentru lumea modernă, am ști cu toții, acum. Să fie acest lucru neapărat adevărat? Ar putea arheologii și antropologii de astăzi să spună ce este de valoare și ce nu? Eu cred că nu.

Oamenii de știință din universitățile de astăzi consideră că știința modernă este un etalon și judecă progresul civilizației băștinașilor americani după standarde moderne. Dacă ar fi să recunoaștem adevărata valoare a științei acestora, ar trebui să o facem în sens invers: să evaluăm calitatea cunoașterii moderne, folosind cunoașterea veche drept etalon. Doar printr-un astfel de punct de plecare vom putea înțelege că omenirea a pierdut accesul la o parte indispensabilă din moștenirea sa străveche – o moștenire care fie a fost denaturată, fie nu a fost înțeleasă.

Însăși această lipsă de înțelegere a înțelepciunii băștinașilor americani a creat un dezechilibru global. O jumătate din lume a fost exclusă. Cultura globală de astăzi este adesea numită vestică, însă în cultura globală generală, lipsește contribuția vestică reală, gândirea sa veche originală. Acest dezechilibru global a condus la o lipsă generală de înțelegere a scopului vieții și a ceea ce înseamnă să fii o ființă umană. Etichetarea culturii globale drept „vestică” ne-a orbit în privința faptului că punctul de vedere vestic *al băștinașilor* reprezintă piesa de puzzle de care avem atât de multă nevoie. Această piesă ne este necesară pentru a putea întregi cadrul unei înțelegeri holistice asupra lumii, iar în absența acestei piese, ne permitem să fim amăgiți de o falsă viziune asupra lumii.

Prin urmare, eu nu prezint cunoașterea civilizațiilor antice indigene, ca fiind ceva de domeniul trecutului. Această carte nu privește cunoașterea vechilor mezoamericani ca pe o curiozitate prin care ne satisfacem fanteziile, sau ca pe un motiv pentru a ne chinui cu mistere neelucidate. Scopul său este, mai degrabă, acela de a demonstra că ei aveau dreptate și noi ne înșelăm – cel puțin în ceea ce privește imaginea globală. Cartea afirmă că această veche înțelepciune este de fapt înțelepciunea viitorului, care consolidează adevărul la care, acum, lumea trebuie să se trezească.

MAYAȘII – ÎN ISTORIE.

Este important să fim conștienți de existența unui cadru comun, mai larg, al băștinașilor americani, dinainte de sosirea europenilor, pentru că această civilizație este adesea descrisă ca fiind o multitudine de triburi, mai mult sau mai puțin izolate. De asemenea, este important să înțelegem locul central pe care îl are Mezoamerica în acest cadru. Chiar și astăzi, Mexicul are o populație indigenă estimată ca fiind mai mare de zece ori decât cea a Statelor Unite. Așadar, dacă această carte se concentrează mai mult pe știința și calendarul mayaș, motivul este că eu le privesc ca fiind cele mai clar formulate și cele mai exacte expresii ale unei viziuni asupra lumii, care, în aspectele sale importante, a fost împărtășită de un întreg continent.

Înainte de a descrie sistemul calendarului mayaș, voi oferi un foarte scurt istoric al poporului care l-a creat. Ampla cultură Maya a înflorit în timpul primului mileniu d.Hr. și a fost îmbrățișată de aproximativ cinci milioane de oameni care trăiau în orașe-stat, în zona cunoscută astăzi ca Mexicul de sud, Guatemala și Belize (fig. 1.4). În cadrul acestei zone, peninsula de nord, Yucatan, este, din punct de vedere geografic, o zonă depresionară foarte plată, în vreme ce Chiapas și Guatemala sunt zone de junglă, așezate parțial în munți. Cele mai importante alimente sunt porumbul, fasolea și ardeii jalapeños; se mai cultivă și arborele de cauciuc, vanilie, cafea și cacao.

Pe lângă arta și arhitectura din siturile arheologice ce conțin piramide, cum ar fi Palenque, Tikal, Copan și Chichen Itza, mayașii clasici sunt cel mai bine cunoscuți pentru observațiile lor astronomice

și cunoașterea matematicii. Mayașii au fost primul popor de pe Pământ care a folosit numărul 0 și erau, în mod evident, cei mai avansați astronomi și matematicieni ai vremii lor.



Figura 1.4. Hartă a Mezoamericii și a regiunii mayașe cu unele din cele mai importante situri antice ale sale

De-a lungul anilor, au existat multe speculații privind originea mayașilor, care au fost prezentați fie drept unul dintre triburile răătăcite ale Israelului, fie originari din China sau Atlantida. Această manieră de gândire este preluată de la colonizatorii spanioli, care nu-și puteau imagina că mayașii care încă locuiau zona erau chiar cei care construiseră, odinioară, marile orașe-templu din jungle. Totuși, de curând, studiul asupra vechii civilizații maya a intrat într-un nou stadiu. Acum este posibil să citim cea mai mare parte dintre simbolurile lor hieroglifice de pe bârnelor de deasupra ușilor și stelele de piatră (vezi glosar), deoarece a devenit evident că limba lor a fost o formă timpurie a limbilor ce sunt vorbite și acum în zonă.

După cum am menționat, se presupune că doar patru dintre codicele scrise ale mayașilor, din timpurile precolumbiene, au supraviețuit umezelii din junglă și zelului misionarilor. Însă unele cărți scrise după sosirea spaniolilor – cum ar fi Cărțile lui Chilam Balam (Cărți ale Profetului Jaguar) și Popol Vuh – au oferit, de asemenea, informații privind mitologia și cosmologia străveche a culturii Maya. Cărțile lui

Chilam Balam sunt cărți profetice; Popol Vuh a fost descrisă ca fiind „Biblia” mayașă și include o poveste despre Creație, în care Eroii Gemeni Hunahpu și Xbalanque îi întrec în inteligență pe Domnii morții.

Din aceste surse, știm că mayașii credeau într-o viață de apoi și într-o renaștere a sufletului. Viața era văzută ca un ciclu al nașterii, morții și renașterii, iar sacrificarea era o parte importantă pentru crearea unei noi vieți. Mayașii aveau o religie dualistă, care se axa pe o luptă dintre bine și rău, incluzând zei buni și răi. Exemple de zei sunt Chac, zeul ploii; Yum Kax, zeul porumbului; și Kukulcan, Șarpele cu Pene, zei despre care se spunea că dădeau viață tuturor aspectelor existenței umane. În tot ceea ce făceau, mayașii interacționau cu zeii.

În timpul așa-numitei perioade clasice – de obicei fixată ca 250-900 d.Hr. – diferitele orașe-stat erau guvernate de linii dinastice ale *ahauob* (regi care erau și conducători de ritualuri șamanice) care, în ochii poporului lor, întruchipau cosmosul. Sarcinile acestor regi șamani includeau ritualuri publice în care aduceau ofrande din propriul lor sânge, în diferite piramide, evocând astfel o stare de unificare cu zeii și primind viziuni călăuzitoare. Multe informații legate de viața vechilor mayași – sau, cel puțin, a regilor lor – se pot afla din stele de piatră și bârnelor pragurilor de sus, care descriu ritualuri de glorificare a câștigătorilor în luptele sau războaiele dinastice. Pe multe astfel de stele se marchează și tranzițiile de la un Ciclu de Timp la altul, momente ce reprezentau ocazii importante pentru ritualurile religioase (fig. 1.5).

Cu toate acestea, în sens tehnologic, mayașii nu au părăsit niciodată Epoca de Piatră. Cu excepția jucăriilor, ei nu par să fi folosit

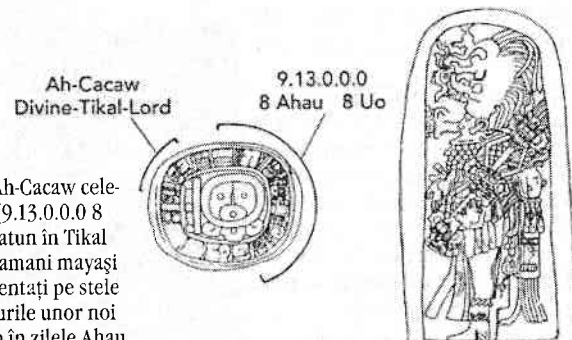


Figura 1.5. Regele Ah-Cacaw celebrând începutul (9.13.0.0.0 8 Ahau) unui nou katun în Tikal (692 d.Hr.). Regii șamani mayași sunt adesea reprezentați pe stele celebrând începuturile unor noi cicluri sacre de timp în zilele Ahau

vreodată roata, de exemplu. Însă, în stilul arhitectural și în artă, centrele mayașe expun o largă și impresionantă varietate: Tikal este masiv, iar la înălțimea sa se crede că a inclus aproximativ douăzeci de mii de clădiri, printre care multe sunt piramide ce au fost odată vopsite în roșu. Centrele Yucatec din Chichen Itza, Uxmal, Edzna și Mayapan erau așezate cu o deschidere mai largă. Palenque, cu palatul său și numeroasele temple mici, asemănătoare stilului chinezesc, este splendid și magic, situat pe un versant de junglă, așezat față în față cu câmpiile.

Piramidele mayașe erau uneori așezate în aliniere cu evenimente astronomice, cum ar fi răsăritul Pleiadelor sau echinocliul de primăvară – ca în renumitul caz al Piramidei lui Kukulcan, în Chichen Itza. De mare importanță simbolică, numeroasele piramide centrale, cum ar fi Piramida lui Kukulcan, Templul Inscriptiilor din Palenque, Marea Piramidă din Uxmal și Piramida Jaguarului din Tikal – cea mai înaltă piramidă din continentele americane (fig. 1.6), cu o înălțime de 44 de metri deasupra solului – sunt toate construite pe nouă niveluri. Aceste clădiri de tip terasă reflectă modul în care cele Nouă Cicluri de Creație alcătuiesc cosmosul.

În preajma perioadei 800-830 d.Hr., mayașii au abandonat majoritatea orașelor-stat din Guatemala și Chiapas. Acest eveniment nu a avut loc pretutindeni simultan; de-a lungul unei perioade de aproximativ treizeci de ani, unul după altul, orașele-stat, care



Figura 1.6. Piramida Jaguarului, cu nouă niveluri, din Tikal, cea mai înaltă piramidă a Americilor, de aproximativ 44 de metri. Cele nouă niveluri ale sale simbolizează cele nouă niveluri de conștiință. Urcând către cel mai înalt nivel al piramidei pentru a săvârși ritualuri, regii șamani mayași atingeau, în mod simbolic, nivelul conștiinței cosmice.

fuseseră locuite timp de secole, nu au mai ridicat monumente comemorative și au fost, în mod evident, părăsite. Cu toate acestea, în preajma aceleiași perioade, o nouă cultură mayașă, cu centrul în Chichen Itza, a apărut în peninsula nordică, Yucatan. Aceasta este o cultură denumită, adesea, post-clasică.

În această cultură post-clasică pare să fi scăzut rolul regilor șamani dar, în schimb, s-a manifestat mai intens cultul lui Kukulcan, Șarpele cu Pene, mai bine cunoscut sub numele său aztec, Quetzalcoatl. Totuși, și această cultură s-a sfârșit (din motive ce nu sunt lesne de înțeles, din perspectiva unei cercetări istorice tradiționale) și, până în 1220 d.Hr., Chichen Itza pare să fi fost părăsită. Descendenții ulteriori ai mayașilor clasici și post-clasici au avut atunci primul contact cu europenii, în timpul celei de-a patra călătorii a lui Christophor Columb, în anul 1504. În urma cuceririi imperiului aztec de către spanioli, în 1521, mayașii au fost supuși unei serii de invazii, care au început cu expediția lui Hernan Cortes în Honduras, din 1525 și au continuat până la căderea ultimului lor regat independent, în 1697.

În multe feluri, mayașii actuali au purtat cu ei tradiții din perioada clasică, deși, de-a lungul vremii, multe dintre aceste tradiții au fost modificate sub influența europenilor și a creștinismului. Grupul Lacandon din pădurea tropicală din Chiapas încă trăiește în stil tradițional și aduce ofrande unora dintre zeii antici, la siturile vechilor temple. De-a lungul ultimelor câteva decenii, populația mayașă din Guatemala a suferit din pricina unei intense represiuni din partea diferitelor regimuri militare, care au urmat răsturnării lui Jacobo Arbenz, în 1954, iar zeci de mii de oameni au fost uciși.

ÎNTOARCEREA CALENDARULUI SACRU

Aproape toți cei care au studiat civilizațiile antice ale Mezoamericii sunt de acord că drumul către înțelegerea cosmologiei lor, a modului în care aceste popoare priveau lumea, trece prin calendarul lor. În mod evident, mayașii au fost poporul care a dezvoltat cel mai avansat sistem de calendare. Până la distrugerea Mexicului, întreaga regiune, care se întindea până în Statele Unite, împărtășea esența acestui sistem de calendare, Calendarul Sacru de 260 de zile. Înainte de sosi-